

Vergaderjaar 1996–1997

24 702

Wijziging van het Burgerlijk Wetboek en van enige andere wetten in verband met de regeling van de splitsing van rechtspersonen

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 20 december 1996

De vaste commissie voor Justitie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen.

Onder het voorbehoud dat de hierin gestelde vragen en gemaakte opmerkingen tijdig zullen zijn beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

I. ALGEMEEN

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het voorstel dat ertoe strekt een regeling van de splitsing van rechtspersonen in de wet op te nemen. Nu in de praktijk, waarin ondernemers veelvuldig samenwerkingsverbanden aangaan en – zoals ook in de memorie van toelichting wordt gesteld – zij ook los daarvan voortdurend genoodzaakt zijn de organisatie van hun onderneming aan te passen aan gewijzigde inzichten en eisen, splitsing naar huidig recht ervaren wordt als een moeizame en tijdrovende operatie – gezien de cumulatie van verplichte handelingen en formaliteiten – achten deze leden de tijd meer dan rijp te komen tot een regeling van de juridische splitsing. Reeds bij de behandeling van de wet tot uitvoering van de derde vennootschapsrichtlijn, waarbij de juridische fusie werd ingevoerd, maar ook nadien, is vanuit de Kamer de wenselijkheid van een dergelijke regeling aan de orde gesteld. Ook door het bedrijfsleven en in de juridische literatuur is bij herhaling op dergelijke regelgeving aangedrongen. Het heeft deze leden enigszins verbaasd dat, terwijl de toenmalige regering aangaf er de voorkeur aan te geven eerst de totstandkoming van de zesde vennootschapsrichtlijn over de juridische splitsing af te wachten en vervolgens – na overleg met het bedrijfsleven – te bezien of een wettelijke voorziening opportuun was, na de totstandkoming van de zesde richtlijn in 1982 en de vele reacties nadien vanuit bedrijfsleven en van ter zake deskundigen, eerst nu een voorstel de Kamer heeft bereikt. Een voorstel dat als «spiegelbeeld» van de juridische fusie voor de praktijk van groot belang zal zijn.

De leden van de PvdA-fractie delen de mening van de regering dat het niet alleen wenselijk is dat Nederland daarmee binnen Europa in de pas

¹ Samenstelling:

Leden: V. A. M. van der Burg (CDA), voorzitter, Schutte (GPV), Korhals (VVD), Janmaat (CD), De Hoop Scheffer (CDA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA), Swildens-Rozendaal (PvdA), ondervoorzitter, M. M. van der Burg (PvdA), Scheltema-de Nie (D66), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Zijlstra (PvdA), Aiking-van Wageningen (Groep Nijpels), Rabbae (GroenLinks), J. M. de Vries (VVD), Van Oven (PvdA), Van der Stoep (VVD), Dittrich (D66), Verhagen (CDA), Dijksman (PvdA), De Graaf (D66), Rouvoet (RPF), B. M. de Vries (VVD), O. P. G. Vos (VVD) en Van Vliet (D66).

Plv. leden: Koekoek (CDA), Van den Berg (SGP), Van Blerck-Woerdman (VVD), Marijnissen (SP), Biesheuvel (CDA), Bremmer (CDA), Doelman-Pel (CDA), Van Traa (PvdA), Van Heemst (PvdA), Bijleveld-Schouten (CDA), Rehwinkel (PvdA), Vliegthart (PvdA), R. A. Meijer (Groep Nijpels), Sipkes (GroenLinks), Rijpstra (VVD), Middel (PvdA), Passtoors (VVD), Van Boxtel (D66), Van der Heijden (CDA), Apostolou (PvdA), Roethof (D66), Leerkes (U55+), Van den Doel (VVD), Weisglas (VVD) en De Koning (D66).

loopt, maar met name dat Nederlandse ondernemers over dezelfde vennootschappelijke mogelijkheden kunnen beschikken als ondernemers in andere lid-staten .

Het voorstel beoogt in één rechtshandeling een splitsing tot stand te brengen, waarbij het vermogen van een rechtspersoon of een deel daarvan onder algemene titel overgaat. Daarbij wordt afsplitsing niet anders benaderd dan zuivere splitsing, terwijl de mogelijkheid van splitsing niet beperkt wordt tot nv's, maar zich ook uitstrekt tot bv's, verenigingen, coöperaties, onderlinge waarborgmaatschappijen en stichtingen. Met deze opzet, waartegen de zesde richtlijn die, nu een splitsingsregeling wordt ingevoerd moet worden gevolgd, zich geenszins verzet, kunnen deze leden instemmen.

Met de Nederlandse Vereniging van Ondernemingsrechtsadviseurs zijn de leden van de PvdA-fractie van oordeel dat tegelijk met de invoering van het wetsvoorstel zorg gedragen moet worden voor duidelijkheid ter zake van de fiscale aspecten van de splitsing van rechtspersonen.

Hoewel, zoals gezegd, de opzet van het voorstel hen aanspreekt roept de voorgestelde tekst bij deze leden de nodige vragen op. Deze vragen zijn mede ingegeven door het preadvies van de Vereniging «Handelsrecht», Splitsing van rechtspersonen 1996, en het commentaar van de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht van de Nederlandse Orde van Advocaten en de Koninklijke Notariële Broederschap.

Gezien het feit dat de commentaren en suggesties voor wijzigingsvoorstellen in beide genoemde documenten een juridischtechnisch karakter dragen, geven deze leden er de voorkeur aan de daaruit voortkomende vragen niet te herhalen. Zij vragen de regering daarentegen te willen ingaan op de in deze commentaren gemaakte opmerkingen, waarbij zij de kanttekening plaatsen dat zij, voor zover het genoemd preadvies betreft, met name geïnteresseerd zijn in de reactie van de regering op de bijdrage van mr. F. K. Buijn.

Reeds bij de behandeling van de juridische fusie in 1984 hebben de leden van de CDA-fractie gepleit voor de totstandkoming van het spiegelbeeld: de splitsing van rechtspersonen. Dit, onder meer omdat een dergelijke regeling voor het maatschappelijk leven, in het bijzonder het bedrijfsleven, tot een aanzienlijke vereenvoudiging van rechtshandelingen en kostenbesparing leidt. Concerns komen tot stand en vallen soms geheel, soms in onderdelen, weer uiteen. De leden van de CDA-fractie zijn dan ook verheugd over de indiening van dit voorstel van wet twaalf jaar nadien.

Bij de beoordeling van het voorliggende wetsvoorstel vragen de leden van de CDA-fractie zich af of splitsing tijdens faillissement of surseance van betaling praktisch uitvoerbaar zal zijn (art. 334b Boek 2 BW). Voor deze vraag verwijzen deze leden naar het commentaar van de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht van de Nederlandse Orde van Advocaten en de Koninklijke Notariële Broederschap van 27 augustus 1996. Ook op de andere daarin opgeworpen vragen genoemd in de inleiding en verder nader uitgewerkt onder B tot en met I willen de leden van de CDA-fractie graag een reactie van de regering.

Voorts achten de leden van de CDA-fractie het van groot belang dat dit voorstel van wet tegelijkertijd of ongeveer in dezelfde periode wordt behandeld met de fiscale begeleiding van overgang van vermogen onder algemene titel in het kader van een juridische splitsing dan wel fusie.

De leden van de VVD-fractie hebben met grote belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Zij begrijpen dat dit een gevolg is van Europese regelgeving enerzijds en van een in de praktijk gevoelde behoefte anderzijds. Splitsing van rechtspersonen is het spiegelbeeld van de reeds in de wet geregelde fusie. Bij deze laatste wettelijke regeling is de bescherming van het belang van de aandeelhouder het oogmerk. Bij

dit wetsvoorstel met betrekking tot de splitsing van rechtspersonen staat het belang van de derde/wederpartij/schuldeiser voorop. De bescherming van dat belang is voor de VVD-fractie inderdaad de hoofdreden voor het voorstellen van een wettelijke regeling, boven een in de praktijk gegroeide gang van zaken bij splitsing. Overigens is, voor de beoordeling van de inhoud van de voorgestelde regeling, voor de leden van de VVD-fractie van groot belang dat de Commissie Vennootschapsrecht en het Nederlands Genootschap van Bedrijfsjuristen zich met het voorstel kunnen verenigen. Mede daarom maken de leden van de VVD-fractie de volgende opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie vragen de regering inzicht te geven in het verschil in rechtspositie van de derde/wederpartij/schuldeiser volgens dit wetsvoorstel en volgens de inmiddels gegroeide praktijk. In dat verband vragen deze leden ook aandacht voor de voorgestelde bepaling van artikel 334r, tweede lid, ingevolge welke de derde/wederpartij binnen zes maanden de vordering tot wijziging of ontbinding moet instellen. Betekent dat, dat wie een contract sluit met een rechtspersoon regelmatig moet onderzoeken of er niet een akte van splitsing is neergelegd? Dat zouden deze leden in strijd achten met het te beschermen belang van die derde.

Verder vragen de leden van de VVD-fractie om inzicht in de mate waarin het wetsvoorstel verder gaat dan nodig is volgens de Europese regelgeving, bijvoorbeeld ten aanzien van de afsplitsing. Wat is de reden daarvan en waarom wordt die figuur niet in het bijzonder behandeld in de zesde EG-vennootschapsrichtlijn, naar aanleiding waarvan dit wetsvoorstel is ingediend? En in dat verband vragen deze leden ook of er inderdaad sprake is van «achterblijven» bij andere EG-lidstaten, die wel een splitsingsregeling hebben ingevoerd. Op welke punten precies heeft de derde/wederpartij/schuldeiser minder rechtszekerheid bij een splitsing zonder wettelijke regeling dan bij een splitsing volgens deze wettelijke regeling?

Ook vragen de leden van de VVD-fractie om een vergelijkend overzicht van (voorgestelde) bepalingen over splitsing en fusie, voor zover ze juist wel en voor zover ze niet elkaars «spiegelbeeld» zijn.

Waarom heeft de regering overigens geen advies gevraagd aan de Nederlandse Orde van Advocaten, de Koninklijke Notariële Broederschap, de verenigde Kamers van Koophandel in Nederland en VNO/NCW? Dat missen de leden van de VVD-fractie, omdat zij voor hun beoordeling veel waarde hechten aan het oordeel van de verschillende beroepsgroepen die in de praktijk met de splitsing van rechtspersonen te maken hebben.

De leden van de VVD-fractie stellen het op prijs als er tevens een reactie komt op het commentaar van de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht van de Orde van Advocaten en de Koninklijke Notariële Broederschap. De VVD-fractie vraagt zich af of de opmerkingen die in dit commentaar zijn opgenomen (gezien het technische karakter) niet overgenomen kunnen worden.

De leden van de fractie van D66 hebben met veel belangstelling kennis genomen van dit wetsvoorstel. Zij ondersteunen de doelstelling van dit wetsvoorstel waardoor er voor de praktijk mogelijkheden worden geschapen om op een adequate wijze een splitsing van rechtspersonen tot stand te brengen. Dat is een welkome aanvulling op de huidige wetgeving.

Het wetsvoorstel is gebaseerd op de zesde richtlijn inzake opsplitsing van vennootschappen (nr. 82/981, PAL 378). Deze richtlijn beheerst slechts

de zuivere splitsing van verdwijnende naamloze vennootschappen, waarbij ook de verkrijgende rechtspersonen naamloze vennootschappen zijn. Het wetsvoorstel gaat echter een stapje verder en staat ook de zogenoemde afsplitsing toe, waarbij slechts een gedeelte van het vermogen – hoe klein ook – van de afsplitsende rechtspersoon overgaat op een of meerdere rechtspersonen. Volgens de memorie van toelichting valt hieronder ook de situatie van afsplitsing door een «blijvende» naamloze vennootschap van haar gehele vermogen «naar» een dochter onder de richtlijn. De leden van de D66-fractie plaatsen daarbij de volgende kanttekening. In artikel 25 van de richtlijn wordt de richtlijn van toepassing verklaard indien een lidstaat een van de in artikel 1 bedoelde rechtshandelingen toestaat zonder dat de gesplitste vennootschap ophoudt te bestaan. Die in artikel 1 bedoelde rechtshandeling komt erop neer, dat het gehele vermogen overgaat op «verscheidene» vennootschappen. Kan de regering aangeven waarom de rechtsfiguur van de zuivere moeder/dochter-splitsing, waarbij het totale vermogen overgaat op een dochter en waarvan de moeder de aandelen verkrijgt, naar haar mening wel onder de richtlijn valt?

Met betrekking tot de gevolgen van splitsing voor de heffing van inkomsten- en vennootschapsbelasting wordt thans nog geen duidelijkheid verschaft. In het nader rapport wordt hierover opgemerkt, dat de opmerkingen van de Raad van State over het verschil in fiscale begeleiding van een juridische splitsing en een juridische fusie bij de regering tot het inzicht hebben geleid dat het de voorkeur verdient de fiscale begeleiding van de verschillende vormen van de overgang van vermogen onder algemene titel bij rechtspersonen zoveel mogelijk op dezelfde wijze vorm te geven. Dat is aanleiding geweest om de fiscale bepalingen uit dit wetsvoorstel te halen. In plaats daarvan zal de staatssecretaris van Financiën nog een afzonderlijk wetsvoorstel indienen, aldus de regering. Dit wetsvoorstel was ook al aangekondigd in het fiscaal wetgevingsprogramma (met als beoogde ingangsdatum 1 januari 1997), zoals dat in de begroting van het Ministerie van Financiën voor het jaar 1997 is opgenomen. Een dergelijk wetsvoorstel is inmiddels echter nog steeds niet bij de Tweede Kamer ingediend. Wat is hiervan de reden, zo vragen de leden van de D66-fractie.

De leden van de fractie van D66 achten het voorts niet wenselijk om beide wetsvoorstellen die nauw aan elkaar zijn gerelateerd, niet gelijktijdig te behandelen. Het is naar hun oordeel daarom beter de parlementaire behandeling van dit wetsvoorstel op te schorten totdat de «fiscale voorstellen» de Kamer zullen hebben bereikt. Hoe staat de regering daar tegenover? Kan de regering daarbij ook aangeven wanneer het fiscale wetsvoorstel aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden?

Hoe ziet de regering het Belgische model, waarbij het is toegestaan ook te splitsen naar het recht van een vreemde staat, mits één vennootschap de Belgische nationaliteit heeft, zo vragen de leden van de D66-fractie. Hoe verhoudt dit zich tot de Europese eenheid?

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Zij juichen het toe dat ook Nederland als het laatste land in de EG – weliswaar onverplicht – uitvoering wenst te geven aan de zesde EG-vennootschapsrichtlijn door de juridische splitsing van rechtspersonen als afzonderlijke rechtsfiguur te introduceren, zodat thans nog met een veelheid van rechtshandelingen gepaard gaande reorganisaties van ondernemingen in te toekomst op vereenvoudigde wijze kunnen plaatsvinden.

De leden van de SGP-fractie hebben kennis genomen van het uitgebreide en gedetailleerde commentaar van de Gecombineerde Commissie

Vennootschapsrecht van de Orde van Advocaten en de Koninklijke Notariële Broederschap. Aan dit commentaar ontleen zij een aantal vragen en opmerkingen.

Allereerst merken deze leden op dat het wetsvoorstel is voorbereid in samenwerking met de door de regering ingestelde Commissie Vennootschapsrecht. Zij waarderen dit, maar vragen waarom beide bovengenoemde organisaties, waarvan de leden toch nauw bij de toepassing van het vennootschapsrecht zijn betrokken, niet zijn geraadpleegd.

II. ARTIKELEN

ARTIKEL I

Artikel 334a

De leden van de D66-fractie vragen of het bij de overgang van vermogen onder algemene titel denkbaar is dat zeer persoonlijke rechten (zoals bijvoorbeeld het directeur-zijn) ook vatbaar zijn voor overgang.

Het komt de leden van de SGP-fractie opmerkelijk voor dat in de omschrijving van de zuivere splitsing in artikel 334a, tweede lid, niet tot uitdrukking wordt gebracht dat de leden of aandeelhouders van de splitsende rechtspersoon leden of aandeelhouders worden in één of meer verkrijgende rechtspersonen. Moet dit niet als een manco worden aangemerkt, zoals dat destijds op hetzelfde punt bij de fusieregeling bestond?

Artikel 334b

De leden van de D66-fractie willen vernemen wat de positie is van de curator in het geval van faillissementssplitsing. Kan hij ook het besluit tot splitsing nemen en het voorstel opstellen?

Onder omstandigheden kan splitsing toegepast worden door een splitsende rechtspersoon die in faillissement (òf surseance van betaling) verkeert. De bedoeling van splitsing in die omstandigheden zal zijn om «gezonde» delen van een onderneming over te dragen. Wil zo'n operatie succes hebben, dan zal veelal spoed geboden zijn. Bij splitsing tijdens surseance of faillissement geldt volgens het voorstel (artikel 334b, zevende lid) niet hetgeen is gesteld in de tweede zin van de artikelen 334d en 334w; dit, wat de leden van de SGP-fractie aannemen, om snelle overdracht van «gezonde» delen te bespoedigen. Het is voor hen echter de vraag of niet verdere versoepeling is geboden en of dat niet verantwoord zou zijn, gezien het feit dat in dergelijke omstandigheden de curator en de rechter bij de splitsing zijn betrokken. In dit licht stellen de leden van de SGP-fractie de navolgende vragen.

Zou de nieuwe vennootschap, behalve voor aansprakelijkheid voor deelbare verbintenissen, ook niet voor ondeelbare verbintenissen op de voet van artikel 334t, derde lid, (beperkt) gevrijwaard moeten worden van aansprakelijkheid die op de gefailleerde vennootschap rustte? Wordt anders de mogelijkheid tot juridische splitsing in een faillissement niet te veel beperkt?

Zou de goedkeuring van de splitsing door de aandeelhoudersvergadering niet vervangen moeten kunnen worden door goedkeuring door de rechtbank die bij het faillissement is betrokken? Vergelijk de vervanging van het bestuur door de curator in artikel 334b, zevende lid.

Is de stelling in de memorie van toelichting inzake artikel 334b en artikel 334w dat de crediteuren, die na splitsing in de gefailleerde rechtspersoon achterblijven, niet worden benadeeld wel houdbaar in het licht van de rechtspraak?

Is toepassing van het bepaalde in artikel 334f, tweede lid, sub e, wel eenvoudig en snel mogelijk en zo neen, moet deze eis in faillissement dan niet vervallen?

Is toepassing van het bepaalde in de artikelen 334g, tweede lid, en 334i in geval van faillissement niet zinloos?

Is de eis van artikel 334k dat één van de partijen bij een splitsing voor iedere schuldeiser, die dit verlangt, zekerheid moet stellen in de situatie van faillissement niet prohibitief te achten?

Moet uit de toelichting op artikel 334j afgeleid worden dat bij de overgang van een onderneming in het kader van een juridische splitsing tijdens faillissement, de artikelen 7A: 1639aa e.v. BW toepassing missen?

Is het niet wenselijk bij splitsing van de «oude» werkgever *buiten* faillissement diens aansprakelijkheid op grond van artikel 1639 bb BW, tweede volzin, zowel wat betreft de duur als de omvang van de verplichting voortvloeiende uit arbeidsovereenkomsten, wordt beperkt?

Is het niet wenselijk de juridische splitsing in een faillissement te regelen in een *aparte* afdeling van Boek 2 BW, dan wel in de Faillissementswet?

Artikel 334c

Is in het voorgestelde artikel 334c bedoeld «een» of «één», zo vragen de leden van de VVD-fractie.

Artikel 334f

De leden van de CDA-fractie vragen zich af of de conclusie juist is dat de doelstelling van een stichting (art. 294 Boek 2 BW) en een vereniging (art. 42 Boek 2 BW) in de toekomst ook gewijzigd kan worden bij een splitsing van deze rechtspersonen (art. 334f Boek 2 BW) en wel zodanig dat deze totaal, dan wel gedeeltelijk wordt gewijzigd. Evenals bij de juridische fusie is er dan alle reden voor belanghebbenden om nauwlettend toe te zien op de identiteit van de gesplitste rechtspersoon en maakt dit dus onderdeel uit van het totaal van afwegingen of wel tot splitsing dient te worden overgegaan.

De leden van de SGP-fractie stellen de volgende vragen met betrekking tot artikel 334f, tweede lid, sub d, inzake beschrijving van de vermogensbestanddelen. Enerzijds waren hieraan uit een oogpunt van rechtszekerheid hoge eisen te stellen, anderzijds moet worden voorkomen dat al te zware eisen een praktische belemmering voor splitsing gaan vormen.

Gaat de tweede zin van artikel 334s, tweede lid, ervan uit dat de waarde van het vermogensbestanddeel vóór of na de verdeling wordt berekend? Als het eerste de bedoeling is, moet dit dan niet in de wettekst worden verduidelijkt?

Wat is in het hiervoor aangehaalde artikellid de betekenis van de woorden «of behoudt»? Hebben deze woorden wel zin, ervan uitgaande dat het volgens de eerste zin van dit lid gaat om het geval dat het gehele vermogen van de gesplitste rechtspersoon is overgegaan?

Dient het wetsvoorstel niet te voorzien in een recht van belanghebbenden (crediteuren, contractspartijen, aandeelhouders) na de publicatie van de beschrijving redelijkerwijs gewenste specificaties te verkrijgen?

Belast artikel 344u, tweede lid, de notaris niet met een te grote verantwoordelijkheid? Inhoudelijke toetsing van de beschrijving behoort immers niet tot zijn taak, die beperkt is tot de bevestiging dat het splitsingsvoorstel op wettige wijze tot stand is gekomen. Geldt hier niet hetzelfde als is opgemerkt in de tweede alinea van de toelichting op artikel 334d met betrekking tot de onderscheiden verantwoordelijkheden?

Artikel 334h

Bij artikel 334h, derde lid, vragen de leden van de VVD-fractie of de eis van aankondiging in een landelijk verspreid dagblad inderdaad voldoende is voor de beoogde bescherming van de schuldeiser. Wellicht zou een nadere aanduiding van de vorm van het bericht en bijvoorbeeld de oplage van het landelijk dagblad, op zijn plaats zijn.

In verband met het voorgestelde artikel 334h, vierde lid, vragen de leden van de VVD-fractie naar de positie van de ondernemingsraad of medezeggenschapsraad.

In het kader van de procedure om tot splitsing te komen zijn eisen gesteld die crediteuren inzicht moeten verschaffen in de gegoedheid van hun nieuwe debiteur. Bij de leden van de SGP-fractie is de vraag gerezen hoe ver de verplichtingen om inzicht te verschaffen reiken. Moet ook vertrouwelijke informatie openbaar worden gemaakt?

In hetzelfde kader wordt in het voorgestelde artikel 334h een verzameling informatie genoemd die moet worden neergelegd bij het handelsregister (en trouwens ook ten kantore van de rechtspersoon).

De leden van de SGP-fractie vragen of het niet de bedoeling is dat, wanneer het gaat om de splitsing van verenigingen en stichtingen, de bedoelde informatie (ook) bij het verenigingen- of het stichtingenregister wordt neergelegd.

Artikel 334j

De leden van de VVD-fractie veronderstellen dat in artikel 334j, vierde lid, bedoeld zal zijn met «De 1 tot en met 3»: «De leden 1 tot en met 3».

De leden van de SGP-fractie vragen zich ook af hoe bij verhypothekering van onroerende zaken het voorschrift van evenredigheid in artikel 334j, tweede lid, moet worden geïnterpreteerd. Zou het niet beter zijn een afwijkende regeling met toestemming van de betrokken crediteur toe te staan?

Deze leden vragen of het bepaalde in artikel 334j, vierde lid, wil zeggen dat de zekerheden volgens artikel 334k wettelijk rang krijgen boven de bestaande inschrijvingen. Wordt dit beoogd met het woord «onverlet»? Is het overigens niet gewenst dat in het vierde lid naast de artikelen 334k en 334r ook artikel 334l (dat juist over rechtsverhoudingen gaat) wordt genoemd?

Artikel 334l

Artikel 334l, dat het rechtsmiddel van verzet opent, stelt dit middel ook open voor werknemers. De leden van de SGP-fractie vragen of indicatief zou kunnen worden aangegeven op welke gronden werknemers in verzet zouden kunnen komen.

Artikel 334n

In de praktijk zou volgens de leden van de SGP-fractie gebleken zijn dat bij fusie artikel 318, eerste lid, een te knellende bepaling kan zijn. Dit leek hen ook het geval te zijn met artikel 334n, eerste lid, dat dwingend bepaalt dat de splitsing van kracht wordt met ingang van de dag na die waarop de akte is verleden. Met het oog op situaties waarin buitenlandse vennootschappen betrokken zijn en tijdsverschillen een rol spelen, bepleiten deze leden een bescheiden verruiming die als volgt verwoord zou kunnen worden: «De splitsing geschiedt bij notariële akte en wordt van kracht met ingang van de dag na die waarop de akte is verleden, tenzij de akte een andere dag vermeldt. Deze dag kan de dag waarop de akte wordt verleden zijn, dan wel een dag niet later dan de achtste dag nadien». De eerste zin van artikel 318, eerste lid, zou op vrijwel identieke wijze kunnen worden gewijzigd.

Artikel 334w

De leden van de VVD-fractie vragen of het, uit oogpunt van wetstechniek en duidelijkheid en dus rechtszekerheid, niet beter is om artikel 334w en afdeling 5 onder te brengen in de teksten van de voorgestelde artikelen in hoofdstuk 4 en in enige bepalingen die bij uitsluiting zien op de naamloze en besloten vennootschap.

Het voorgestelde artikel 334w verlangt, dat ten tijde van de splitsing de waarde van het deel van het vermogen dat de voortbestaande splitsende vennootschap behoudt, vermeerderd met de waarde van de waarde van de aandelen in het kapitaal van de verkrijgende rechtspersoon die ze bij de splitsing verkrijgt, ten minste overeenkomt met het gestorte kapitaal plus de reserves die de vennootschap onmiddellijk na de splitsing krachtens de wet of statuten moet aanhouden. Kan de regering aangeven wat wordt bedoeld met «het gestorte kapitaal plus de reserves die de vennootschap onmiddellijk na de splitsing moet aanhouden», zo vragen de leden van de D66-fractie. Wordt hier bijvoorbeeld mee bedoeld de verplichte reserves die de vennootschap met ingang van de dag van de splitsing moet aanhouden, waarbij dan rekening moet worden gehouden met eventuele verplichte reserves die door de splitsing kunnen ontstaan? Of is een andere uitleg van toepassing?

Artikel 334x

Met de eerdergenoemde Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht zijn de leden van de SGP-fractie van mening dat het voorschrift van artikel 334x, tweede lid, dat in geval van splitsing de bijbetaling aan aandeelhouders van de gesplitste vennootschap niet meer dan tien procent van de nominale waarde van de uitgereikte aandelen mag zijn, niet tot onderdeel van de definitie van «splitsing door overneming» is gemaakt. Zij vragen of deze beperking niettemin in de praktijk niet als onnodig belemmerend wordt ervaren. Zou een hoger percentage dan tien afbreuk doen aan de kenmerken van splitsing? Zou een grens van dertig of vijftig procent ook aanvaardbaar kunnen zijn?

Artikel 334cc

De leden van de SGP-fractie juichen het toe dat artikel 334cc de mogelijkheid opent dat een deel van de aandeelhouders van de gesplitste vennootschap aandelen in de ene verkrijgende vennootschap verkrijgt en een ander deel aandelen in een andere verkrijgende vennootschap. Zij vragen zich echter af of via de quorum-eis, genoemd onder sub d, van honderd procent van het geplaatste kapitaal niet (te?) veel aan de

betekenis van deze bepaling wordt ontnomen. Zij hebben begrip voor het motief van bescherming van minderheidsaandeelhouders, maar vragen zich af of dit doel niet met minder zware middelen zou zijn te bereiken, bijvoorbeeld door de eis van goedkeuring van het splitsingsvoorstel (en eventueel het splitsingsbesluit) door de Ondernemingskamer te stellen. Een dergelijke goedkeuring zou niet voorgeschreven moeten worden ingeval het splitsingsbesluit met algemene stemmen (zonder quorumvereiste) is genomen.

Artikel 334ii

De leden van de SGP-fractie betreuren het dat het in de toelichting op de artikelen 334x, derde lid, en 334 ii, tweede lid, ontbreekt aan duidelijkheid ten aanzien van de vraag of een verkrijgende vennootschap eigen aandelen uit portefeuille mag toekennen. Is de opvatting van deze leden juist dat het zowel in de derde als in de zesde richtlijn gebruikte woord «uitreiking» kan slaan op uitgifte van nieuwe aandelen en op uitreiking van aandelen uit portefeuille?

Deze leden kunnen er vrede mee hebben dat de Nederlandse wetgeving beide mogelijkheden openlaat waar het de verkrijgende vennootschap zelf betreft. De regeling betreffende toekenning van aandelen in een groepsmaatschappij van de verkrijgende vennootschap roept evenwel diverse vragen op. Uit de tekst van het tweede lid van artikel 334ii lijkt opgemaakt te moeten worden dat de groepsmaatschappij zelf alleen of samen met een andere groepsmaatschappij het kapitaal van de verkrijgende maatschappij moet verschaffen. Waarom mogen zij dat niet via een dochter (tussenholding) doen? De verkrijgende vennootschap is dan veelal een kleindochter van de groepsmaatschappij.

De woorden «een andere groepsmaatschappij» in het bedoelde lid lijken erop te duiden dat de groepsmaatschappij niet samen met meer dan één groepsmaatschappij het kapitaal zou mogen verschaffen. Is dit niet een onnodig beperkende interpretatie?

Deze leden vragen of beide hiervoor genoemde punten van kritiek zouden kunnen worden opgevangen door het tweede lid te wijzigen zoals voorgesteld door de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht, die de volgende redactie suggereert: «Zulk een splitsing is slechts mogelijk, indien de groepsmaatschappij de financiële gegevens van de verkrijgende vennootschap in haar geconsolideerde jaarrekening betreft». Met de genoemde commissie vragen deze leden zich af of het voorstel (artikel 334ii, tweede lid) wel voldoende rekening houdt met het verschijnsel dat het steeds vaker voorkomt dat een Nederlandse verkrijgende vennootschap een dochter is van een buitenlandse maatschappij. De in artikel 334 ii bedoelde groepsmaatschappij zou ook een buitenlandse maatschappij moeten kunnen zijn. Maar de vraag is of dit kan, gezien (1) de combinatie van de eerste zin van artikel 334ii, derde lid, met artikel 334b, eerste lid, en (2) de verplichtingen die het derde lid van artikel 334ii oplegt. Moet, zo vragen de leden van de SGP-fractie, niet nader onderzocht worden of en in hoeverre een buitenlandse groepsmaatschappij de uit artikel 334ii, derde lid, voortvloeiende verplichtingen kan naleven. Zou zulk een onderzoek ertoe kunnen leiden dat in artikel 334ii, derde lid, buitenlandse groepsmaatschappijen worden vrijgesteld van de verplichtingen betreffende depot en inschrijving in het handelsregister (artikelen 334h, 334n 334aa en 334bb) en van inbrengcontrole (artikel 334bb wat betreft de toepassingsverklaring van de artikelen 94b en 204b)?

Voorts vragen deze leden of, ter bescherming van minderheidsaandeelhouders, voor de toepassing van artikel 334ii in het algemeen niet een (verder) versterkte meerderheid moet worden verlangd. Welke betekenis moet bij de beantwoording van beide voorgaande vragen worden toegekend aan het discriminatieverbod van artikel 6 van het EG-Verdrag en artikel 4 van het EER-Verdrag?

De leden van de SGP-fractie maken nog enkele kritische opmerkingen over artikel 334ii, derde lid. Volgens deze bepaling rust op de groepsmaatschappij een hele reeks van verplichtingen die anders op de verkrijgende vennootschap rusten. Uit de voorlaatste zin van het derde lid blijkt a contrario dat die verplichtingen, uitgezonderd de in die zin genoemde, óók voor de verkrijgende vennootschap blijven gelden. Deze leden vragen of de juiste benadering in dezen niet het uitgangspunt zou moeten zijn dat alle verplichtingen met betrekking tot de vermogensovergang uitsluitend de verkrijgende vennootschap aangaan en daarom niet (mede) op de groepsmaatschappij behoren over te gaan. Moet de toepasselijkverklaring op de groepsmaatschappij van de artikelen 334f, tweede lid, onder c, d, e, f, h, i, k en l, voor de groepsmaatschappij niet als onnodig bezwarend worden aangemerkt? Zouden ook de artikelen 334j lid 2, 334n lid 4, 334o lid 2, 334p lid 1, 334q lid 3 en 334u lid 5 in artikel 334ii lid 3 niet uitgezonderd moeten worden? En zou het, gezien al deze uitzonderingen, niet overzichtelijker zijn alleen die bepalingen ingevolge welke wél verplichtingen op de groepsmaatschappij moeten overgaan op te sommen?

Met de meergenoemde commissie achten de leden van de SGP-fractie de tweede helft van de toelichting op het vierde lid van artikel 334ii niet te begrijpen. Er is toch nooit sprake van uitreiking van aandelen aan anderen dan de aandeelhouders van de splitsende vennootschap? Hoe kan hier dan sprake zijn van uitreiking aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij? Voorzover de moedermaatschappij nieuwe aandelen uitgeeft, kan zij dat toch niet doen indien die groepsmaatschappij een dochtermaatschappij is, hetgeen vrijwel altijd het geval zal zijn. Deze leden zien niet in waarom de moedermaatschappij van een groepsmaatschappij van de splitsende vennootschap, buiten het geval van artikel 207d, eerste lid, en artikel 98d, eerste lid, geen aandelen aan de aandeelhouder(s) van de splitsende vennootschap zou mogen uitgeven.

Ten slotte leggen de leden van de SGP-fractie de vraag voor wat de gevolgen zijn voor de termijn van verzet (artikel 334l, eerste lid) als het voorstel tot splitsing wordt gewijzigd. Is het de bedoeling dat de termijn van verzet van een maand opnieuw begint te lopen na aankondiging van de nederlegging van het gewijzigde voorstel?

ARTIKEL III

De leden van de SGP-fractie vragen aandacht voor de overgang van rechtsverhoudingen die niet zijn vermogensrechten. Zij achten het, om onzekerheid te voorkomen, wenselijk dat ook deze rechtsverhoudingen in de beschrijving worden opgenomen. Deelt de regering dit standpunt? Met de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht vragen deze leden zich af of niet-vermogensrechtelijke rechtsverhoudingen de voorgedijregeling van artikel III, onderdeel A, moet gelden, maar dan zonder de beperking tot bestaande rechtsverhoudingen.

Artikel V

De leden van de D66-fractie merken het volgende op. In het voorgestelde artikel V is een vrijstelling van kapitaalsbelasting voor de verkrijgende rechtspersoon opgenomen. Eén en ander is bereikt door de vrijstelling voor fusies en reorganisaties (artikel 37, eerste lid, letter a, Wet belastingen rechtsverkeer (hierna WBR) uit te breiden met de figuur van de juridische splitsing. De vrijstelling van artikel 37, eerste lid, letters c en d, kan toepassing vinden indien het kapitaal door middel van splitsing in de aldaar bedoelde lichamen bijeen wordt gebracht. Op bladzijde 28/29

van de memorie van toelichting wordt hierover opgemerkt dat bij wege van redelijke wetsinterpretatie van het volgende mag worden uitgegaan:

- a) vrijstelling van overdrachtsbelasting voor onroerende zaken van het te splitsen lichaam die deel uitmaken van een onderneming die geheel overgaat op een verkrijgende rechtspersoon (art. 15, eerste lid, letter e, WBR);

- b) vrijstelling van overdrachtsbelasting als een splitsing onderdeel is van een interne reorganisatie (art. 15, eerste lid, letter h, WBR).

De leden van de D66-fractie vragen zich af of de onder a opgenomen vrijstelling wel toereikend is om alle gevallen van splitsing te bedienen. Dat is naar hun mening niet het geval. In de praktijk zal het immers voorkomen dat in het kader van een splitsing één of meer onroerende zaken die geen deel uitmaken van een onderneming aan de verkrijger worden overgedragen. Kan de regering aangeven of in dergelijke gevallen ook een vrijstelling van overdrachtsbelasting geldt?

De voorzitter van de commissie,
V. A. M. van der Burg

De griffier voor dit verslag,
Van Hezik